

TRGOVSKI

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 8. februarja 1927.

Telefon št. 552

ŠTEV. 15.

Ivan Mohorič:

Zaključek železniške konference v Beogradu.

Po dvajsetdnevni občirni in temeljiti razpravi o vprašanjih, ki se tičejo naše obstoječe in bodoče železniške mreže, je železniška konferenca pretekli petek zaključila svoje delo in sklepe. Zadnji teden se je konferenca bavila pred vsem o razpravi o prioritetah glede gradnje železniških prog in je sprejela v prvo gradbeno periodo 29 normalnotirnih železniških zvez v skupni dolžini 4.248 km in 6 ozkotirnih železniških zvez z skupni dolžini 761 km. Te železnice se imajo po mišljenju konference graditi kot nujne zgradbe v dobi bodočih 20 do 25 let, da se iz sedanjega železniškega omrežja stvari prometna celina, ki bo omogočevala racionalno vršenje prometa in ki bo odgovarjala potrebam našega gospodarstva, kakor tudi zahtevam naše narodne obrambe in povzdige kulturnega nivoja prebivalstva cele kraljevine. Gradbeni stroški za to omrežje so cenjeni na ca 14 milijard papirnih dinarjev in predstavljajo vsled tega za našo državo velik finančni problem. Iz Slovenije so vse proge razen Strazha—Kočevje sprejete v prvo gradbeno periodo.

Vse ostale proge in sicer v dolžini 2.803 km normalnega tira in 790 km ozkega tira spadajo v drugo gradbeno periodo ter se cenijo gradbeni stroški na ca 8 milijard dinarjev.

Železniška konferenca je rešila tri važne komplekse vprašanj, ki so povzročala v naši javnosti mnogo borbe, za katerih rešitev je obstajalo več načrtov. Prepričani smo, da bo delo konference mnogo pripomoglo, da se rešitev pospeši in da bo rešitev v vsakem oziru najboljša. V prvo skupino teh vprašanj spada problem izpopolnitve obstoječe mreže z medsebojnimi, zvezami, da se likvidirajo umetne gospodarske meje, ki jih je postavila med posamezne pokrajine bivša monarhija, ki ni dovoljevala medsebojnih stikov in zblizanja.

Druga skupina velikih vprašanj je bil problem železniških zvez z jadranskim morjem. Tudi to vprašanje je sedaj rešeno soglasno tako, da se deli cela naša obala Jadrana na tri gospodarske cone in sicer na severno z glavno luko na Sušaku, srednja z glavno luko Split in južna z Dubrovnikom in Kotorjem. Končno tvori tretjo skupino problem železniške mreže preko onih predelov naše kraljevine, ki nimajo danes niti potov in kjer živi naš narod v najprimitivnejših razmerah. To je problem železniških zvez preko novopazarskega Sandžaka, hercegovaško-črnogorske planote, dinarskih planin in severozapadnega dela južne Srbije. V teh krajih se nahajajo veliki predeli gozdov in ca pol milijona prebivalstva, ki danes na stotine kilometrov nima nikakih pravih komunikacij. Teren je za gradbo železnice skrajno neugoden in bo gradba železnice preko teh krajev zelo draga, a železnice same za dolgo dobo pasivne. Zato je bilo tudi to vprašanje predmet občirnih razprav, ker so se baš iz gospodarskih krogov pojavili trezni pomisleki proti gradbi takih železnice, ki jih je bilo treba pri sklepih vpoštevati.

S tem je konferenca rešila nalogo, ki jo ji je postavil prometni minister. Toda železniška konferenca se ni zadovoljila s programom, ki ga je predpisal minister Jovanović, marveč je inicijativno poleg tega proučila še dvojje za rešitev vprašanja načrta bo-

doče železniške mreže važnih vprašanj. Prvo od teh je rekonstrukcija, drugo pa je finančno vprašanje. O obeh točkah je izdelala konferenca spomenico, ki jo je predložila ministru. V tej spomenici je konferenca opozorila ministra, da naj z vso energijo deluje na to, da se čimprej izvedejo rekonstrukcijska dela na obstoječem omrežju, da se proge, ki danes ne odgovarjajo več zahtevam pojačenega prometa, usposobijo za nove prometne potrebe ter da se preobremenjene proge z zgradbo kratkih spojinic odnosno drugega tira razbremenijo. V to svrhu je konferenca predložila ministru tudi konkretni načrt za rekonstrukcijo železnice, v katerem so izmed prog v Sloveniji obsežene predvsem Zidani most—Zagreb ter Dolenjske železnice od Ljubljane do Novega mesta in Kočevja ter od Bubnarjev do Karlova.

V zaključnem delu spomenice, ki se bavi z vprašanjem financiranja železniških novogradb, se je konferenca izjavila proti temu, da se gradijo v bodoče nove železniške proge iz kreditov državnega proračuna ter zahtevala, da naj se proračun ministrstva obračaja normalizira, ker sedanji provizoriji ne dajejo točne slike o rentabilnosti naše železniške mreže, ki je potrebna za vodstvo dobre tarifne politike. Konferenca priporoča ministru, da naj posveti vso pozornost, da se dosežejo čim boljši pogoji za najetje notranjih in zunanjih posojil za gradbo železnice. V to svrhu predlaga, da se organizira kredit za gradbo železnice skupno z lokalnimi in pokrajinskimi interesi ter da država sodeluje tu z avtonomnimi oblastmi in privatno inicijativno. Glede lokalnih železnice, ki naj alimentirajo glavne proge, se je izjavila za sistem koncesije ter predlagala, da se v to svrhu donese zakon o vicinalnih železnicah, ki naj bi se skupno z načrtom bodoče železniške mreže uzakonil.

Konferenca se izreka za to, da naj se po neugodnih izkušnjah, ki smo jih doživeli v preteklih letih, v bodoče, po možnosti izbegava gradbi v državni režiji. Tudi je zahtevala, da naj se državna železniška uprava osvobodi spon zakona o državnem računovodstvu, ki onemogoča racionalno in komercialno eksploatacijo ter da naj se v to svrhu osnuje posebno avtonomno strokovno telo, ki naj vrši eksploatacijo državnih železnice po trgovskih načelih in potrebah. Gospodarskim krogom pa naj se omogoči stalno sodelovanje v prometnih vprašanjih na ta način, da se osnuje pri ministrstvu saobračaja poseben strokovni posvetovalni odbor, ki bo omogočil izvršitev tega programa.

Ministrstvo prometa je sedaj čelo mišljenje tehničnih in gospodarskih krogov in sedaj je vrsta na njem, da uravna po njem svojo gradbeno politiko, da prinese v našo gospodarsko depresijo nekoliko poleta in novega življenja.

MADŽARSKA IN RUSIJA SKLEPATA GOSPODARSKO POGODBO.

»Magyar Ország« naznanja, da bodo pogajanja med Madžarsko in Rusijo kmalu zaključena. Madžarska vlada je že proučila besedilo gospodarske in trgovinske pogodbe, ki jo namerava skleniti z Rusijo. Madžarsko delegacijo, ki bo odpotovala v Moskvo, bo vodil skoraj gotovo dr. Gustav Oratz.

Dnevni red bodoče konference Zbornic v Splitu.

Pretekli petek, dne 4. februarja t. l. se je vršila v Industrijski zbornici v Beogradu seja zborničnih tajnikov glede organizacije bodoče konference zbornic, ki se bo vršila spomladi v Splitu. Na sestanku je sklenjeno, da se stavi na dnevni red splitske konference edinele vprašanje izjednačenja obrtne zakonodaje v naši kraljevini, dočim se vsa ostala aktualna vprašanja rezervirajo za dnevni red bodočega zavezniskega kongresa, ki se bo vršil meseca septembra v Beogradu.

Obsežna materija obrtne zakonodaje je bila porazdeljena v dva splošna referata in 9 specialnih referatov. Uvodni referat »Motivi in principi izjednačenja obrtne zakonodaje« bo prevzel načelnik ministrstva trgovine in industrije g. Krpan, dočim bo za drugi referat »Obrtnopravna vprašanja v mednarodnih pogodbah« naprosil profesor dr. Todorović. Specialni referati so bili porazdeljeni med posamezne zbornice in sicer je prevzela beograjska trgovska zbornica referat o trgovskih pomožnih obrtjih, industrijska zbornica referat o trgovskem pomožnem osobju, zagrebška zbornica referat o predpogojih za izvrševanje obrtov, sarajevska zbornica pa o obrtnih oblastih.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je prevzela dva referata in sicer referat o strokovnih in stanovskih organizacijah in referat o obrtnem sodstvu. Zbornica v Novem Sadu bo sestavila referat o obsegu obrtnih pravic, osješka zbornica referat o sejmarstvu in krošnjarstvu. Končno je beograjska zanatska komora prevzela referat o pospeševanju obrti.

Splitška konferenca se bo vršila v petek in soboto dne 5. in 6. maja, eventualno še nadaljne dni in morajo biti vsa poročila sestavljena do 5. aprila ter dostavljena v prepisu vsem ostalim zbornicam, da lahko pripravijo koreferate, odnosno da se morejo udeležiti debate.

Tajnik Trgovske zbornice v Dubrovniku je v imenu svoje zbornice sporočil pri tem željo, da napravijo udeleženci konference po zaključku razprav izlet v Dubrovnik, da bi mogli spoznati gospodarske in prometne prilike ter navezati stike z južnim dalmatinskim Primorjem.

Detajlist in odjemalci.

Te dni je imela Zveza avstrijskih trgovcev - detajlistov svoj letni redni zbor. Zbora so se udeležile skoraj vse avstrijske trgovske organizacije. Udeležili so se ga tudi vladni zastopniki, med njimi trgovinski minister dr. Schürff, ki je v svojem pozdravnem govoru razpravljal o nalogah trgovcev - detajlistov, med njimi o pomenu porabljanja domačega blaga in izvajal sledeče:

Ena najvažnejših nalog trgovca - detajlista je, da navadi prebivalstvo, da kupuje in porablja domače blago. Detajlist je za narodno gospodarstvo to, kar so za človeka najfinejše žilice, ki pospešujejo pretakanje krvi v najoddaljenejše dele telesa, jo tam porazdelijo in tako organizem vzdržujejo in krepijo. Kakor so za telo neobhodno potrebne žilice, so za narodno gospodarstvo neobhodno potrebni trgovci - detajlisti. Odličan pomen tr-

govcev - detajlistov za brezhibno porazdelitev prebivalstvu potrebnega blaga bi se moral porabljati tudi v boju za urejeno porazdelitev našega izvoza in uvoza. Za naše trgovstvo bi bila jako hvaležna naloga v tem oziru pospeševati gospodarski položaj države in usmeriti konsum prebivalstva na domače produkte.

Trgovci bi to važno nalogo tem lažje izpolnjevali, ker je v stalni, neposredni zvezi s konzumentom in pride jako pogosto v položaj svetovati kupcu pri nakupih. Jako pogosto bi mu bilo to brez vsake težave mogoče, ako bi hotel pridobiti kupca, odnosno ga prepričati, da domače blago ni nič manj vredno nego tuje in mu priporoča, da se otrese neutemeljenih predsodkov in prepriča, da domače blago vzdrži konkurenco s tujim.

Pa tudi še drugim potom more trgovci - detajlisti veliko storiti za večjo porabo domače produkcije. Vsak dan sliši želje konzumentov, pozna njihov ukus in more torej domačim producentom svetovati, na kak način naj upoštevajo želje in okus odjemalcev. S sveti za smotrenejšo izdelavo, lepše zavojke in uspešnejšo reklamo more detajlist producentu veliko koristiti. Pri tem bi imel korist tudi sam, ker bi se pri večji možnosti za prodajo domačih produktov okrepila kupna moč domačega prebivalstva, ki bi končno v prvi vrsti tudi koristila trgovcu - detajlistu.

V DRŽAVNIH DELAVNICAH SE NE SMEJO IZVRŠEVATI PRIVATNA NAROČILA.

Prometno ministrstvo je doznalo, da se v železniških delavnicah delajo privatna dela, kar škoduje državnim interesom. Ministrstvo je naročilo vsem železniškim direkcijam, da prepovedo privatna dela in vsak slučaj prijavijo, da se izvede preiskava. (Na ta razpis ministrstva opozarjamo zlasli Zveze obrtnih zadrug. Op. ured.)

IZVOZNA BANKA O VZROKU NARASČANJA VLOG.

V svojem letnem poročilu se beograjska Izvozna banka peča ludi z vprašanjem naraščanja vlog in navaja: Dotok denarja v banke v obliki vlog se je povečal vsled nerentabilite posameznih poslovnih panog in vsled ustanovitve številnih obratov. Dotok denarja iz izvoza se je zmanjšal, ker so se izvozni predmeti pocenili.

VAŽNA PRIDOBITEV V GOSPODARSKEM OZIRU.

Finančni odbor Narodne skupščine je na svoji seji dne 2. februarja t. l. sklenil, da se člen 158. predloga finančnega zakona, ki se glasi: »Propisi članova 140. in 141. zakona o radnjama od 29. junija 1910 prolezu se na celu teritoriju kraljevine Srba, Hrvača i Slovenaca, izpremeni v toliko, da morejo biti domači producenti pri državnih dobavah do največ 10% dražji nego inozemci. Po dosedanjih določilih, ki se proširjajo na vso kraljevino, so smeli domači producenti biti samo za 5—10% dražji, kar je sedaj izpremenjeno. Oboje: proširjenje domače podjetnosti, in fiksna določitev odstotka, za katerega sme biti domači producent dražji nego inozemski, usreza danim in opetovano naglašanim željam našega podjetništva, želim le, da bi se ta predpis pri oddaji dobav ne izigral.

Gospodarski program vlade.

Predsednik vlade g. Uzunović je v soboto zvečer sprejel časnikarje, kojim je dal obširno izjavo o gospodarskem programu vlade. Program vsebuje v glavnem naslednje smernice:

Glavni vzrok stanju, v katerem se nahaja danes država, je v dejstvu, da se je dinar tekom poslednjih let popravi. Že več kot eno leto se drži skoro vedno na enaki višini. To zboljšanje vrednosti dinarja že delj časa upliva na to, da so se pričeli pojavljati novi pogoji za proizvajanje dobrin. Gospodarstvo stremi za tem, da bi se ti pogoji prilagodili novim razmeram in da bi se ustvarili novi pogoji. Vlada je na stališču, da je treba ukreniti vse potrebno, da se dinar vzdrži na tej višini. Da se olajša prehod v normalne razmere in da se odstranijo vse ovire, bo vlada ukrenila vse, da se doseže zadovoljive uspehe.

Poleg zaposlitve državnih kreditov in domačega kapitala je treba povečati dotok tujega kapitala v državo. Z ustvaritvijo potrebnih kreditnih zavodov, z omogočitvijo njih uspešnega delovanja, z ustvaritvijo cenovnih kreditov, in sicer pri obstoječih državnih kreditnih ustanovah, z bolj primerno razdelitvijo kreditov je treba uplivati na kmetijsko, industrijsko in obrtno produkcijo.

Politika vlade stremi za okrepitev produkcije s tem, da se našemu gospodarstvu olajšajo bremena, ki so se naložila poslednja leta z ozirom na takratne razmere, ki pa ne odgovarjajo današnjemu gospodarskemu položaju.

Vlada bo s posebnim investicijskim posojilom pospeševala kmetijsko produkcijo z neposrednimi ukrepi, ki jih ima v svojem programu. Posebno pozornost bo posvetila zboljševalnemu delu, uravnavi vod, zgraditvi dobrih cest. Z davčno reformo, ozir. izenačenju davkov, revizijo carinskih tarifov, revizijo zakona o taksah itd. se nadejamo, da bomo olajšali pogoje za produkcijo, da se prilagodijo položaju, katerega je ustvarilo zboljšanje dinarja. Železniški tarifi se bodo prilagodili gospodarskim potrebam. Vlada smatra za najvažnejše delo tehnično dovršitev obstoječe železniške mreže in intenzivno graditev novih železnic. V ta namen bo v najkrajšem času izdelala načrt zgraditve novih železnic in si bo zagotovila tuji kapital, ker se bodo železnice gradile s posojilom in koncesijami. Gradbam v lastni državni režiji se bo izogibala in jih bo smatrala le kot skrajno izjemo. Da se pospeši zgraditev posameznih železniških linij, bo pod ugodnimi okolnostmi pritegnila vojaštvo.

Največjo pozornost bo vlada posvetila zgraditvi pristanišč in vprašanju

okrepitev našega rečnega in morskega plovnega parka.

Vlada bo v splošnem državnem interesu iz finančnih in gospodarskih razlogov tudi v bodoče postopoma in brezpogojno izvajala princip razdržavljenja. S spremembo poslovnika bo poleg finančnega sestavila tudi gospodarski odbor. Vlada želi, da bi v okviru navedenih idej reševanje vseh gospodarskih problemov omogočilo čim intenzivnejše in uspešnejše delo. Vlada bo izvedla potrebne reforme na polju socialne politike, ki se naj prilagodi sedanjim gospodarskim razmeram, radi izdatnejše zaščite in zavarovanja delavstva.

Princip varčevanja, ki ga je vlada pričela izvajati vsestransko, bo izvajala tudi nadalje v državnem gospodarstvu. Pa tudi v zasebnem gospodarstvu bo ta princip izvajala, kolikor se bo dalo doseči z možnimi ukrepi, da se pobija nepotrební luksuz.

Vlada bo ukrenila vse, da vpelje red, ekspeditivnost in poenostavitev v državno upravo s strogim izvajanjem zakonov in ustave. To so v glavnem vodilne smernice vladne gospodarske politike. Vlada bo izdajala celo vrsto zakonodajnih in upravnih ukrepov, po potrebi in v interesu čim hitrejšega ustvarjanja pa bo od narodne skupščine zahtevala posebna zakonska pooblastila.

KREDITNA POLITIKA DRŽAVNIH DE-NARNIH ZAVODOV.

Bivši minister dr. Krajač je predlagal vladi in Narodni skupščini, da sprejme v finančni zakon 1927/1928 sledeče določilo: Minister trgovine in industrije se pooblašča, da uredi kreditno politiko državne hipotekarne banke in Narodne banke, odnosno sporazumno z ministrom pošte in brzojava uredi kreditno politiko poštne hranilnice tako, da se posameznim gospodarskim področjem države v primeri s številom prebivalstva dajo na razpolago enakomerni zneski kreditov.

RUSIJA ODKLANJA UDELEŽBO NA SVETOVNI GOSPODARSKI KONFERENCI.

Ruska vlada je odklonila udeležbo na svetovni gospodarski konferenci, ker se vrši v Švici.

IZBOLJŠANJE GOSPODARSKE KONJUNKTURE V NEMCIJI.

Gospodarska povzdiga Nemčije v drugem polletju preteklega leta prihaja vedno bolj do izraza. Produkcija se množi, konkurzi, poslovni nadzori in menične tožbe pa pojemajo. Promet je vedno večji in zunanja trgovska bilanca se vsled naraščajočega izvoza finalnih produktov vedno boljša. Tudi pojavi na

borzah so vidni znak okrepitev gospodarstva. Veliko število brezposelnih se ne more upoštevati kot znak krize, ker je na eni strani posledica takozvanega racionaliziranja veleobratov, to je produkcijske koncentracije industrije, na drugi strani pa večje uporabe strojev in zmanjšane potrebe delovnih moči.

ANGLEŠKA BANKA.

Na obnem zboru Midland Banke je znani gospodarski strokovnjak in prejšnji angleški zakladni kancelar Mac Kenna govoril o pospodarsko političnih zaključkih preteklega leta in je pri tem ostro kritiziral finančno politiko Angleške banke, kar je zbudilo splošno začudenje. Mac Kenna je očital banki pomanjkanje pročnosti in jo je primerjal s Federal Reserve Banko, ki je modernim zahtevam bolje prilagoden. Angleška banka dela po predpisih iz leta 1844. Njene rezerve so premajhne, da bi izvajala na javnem trgu operacije s ciljem kreditnega zboljšanja v večjem obsegu. Če bi bila zgrajena tako, kot je Federal Reserve Banka ali pa v zadnjem času prenovljena Nemška državna banka, bi imela za angleško gospodarstvo veliko več kreditnih rezerv na razpolago, kot jih ima sedaj. Kar je bilo leta 1844 prav, je danes napačno. Angleška banka se kljub njenim zastarelim pravilom danes samo zato še drži, ker so njena pravila v velikih vojskah suspendirali; dalje, ker se je poraba čekov nepričakovano razvila in ker so odkrili izredno bogata zlatna najdišča, na katera nihče ni mogel misliti. Angleško gospodarstvo nikakor ne more spet vzeti, Amerika pa doživlja procvit za procvitom, to je posledica zavzožene angleške denarne politike.

Mac Kenna misli, da je prav sedaj, ko govorijo o poenotenju v izdaji bankovcev, kojih en del bo prevzel zakladni urad, en del pa Angleška banka, prilika zelo ugodna, da se Angleška banka prav do dna modernizira. Glede minulega štrajkovnega leta je Mac Kenna dejal, da je imel štrajk eno dobro stran: vsi deli prebivalstva so prišli do spoznanja, da so gospodarsko drug od drugega odvisni.

Trgovina.

Indeksna števila za veletrgovino na Češkoslovaškem. Do cenah dne 1. januarja t. l. je izkazovala indeksna števila za veletrgovino na Češkoslovaškem 979 (prejšnji mesec 978) točk.

Štrajk na budimpeštanski žitni borzi. Na budimpeštanski žitni borzi se v zadnjih dneh ne sklepajo nikake kupčije, ker hočejo interese s tem protestirati proti uvedbi davka na poslovni promet od prometa s pšenico in ržjo. Vsled tega tudi ni bilo posebnih kupčij z efekti.

Trgovinsko pogodba z Anglijo in Belgijo. Trgovinski pogodbi z Anglijo in

Belgijo, ki ju je sklenila naša delegacija z delegacijami Anglije in Belgije, bosta v kratkem predloženi Narodni skupščini v ratifikacijo. Ratifikacija obeh pogodb se bo izvršila v najkrajšem času, in sicer zato, ker je belgijski parlament trgovinske pogodbe z Jugoslavijo že ratificiral.

Državni kredit v ogrski trgovini. V budimpeških trgovskih krogih razmotirajo vprašanje kredita za trgovino in opozarjajo, da zadovolji kreditno potrebo trgovine lahko tudi državna pomoč. Trgovina potrebuje vsega skupaj 36 milijonov pengő, ki jih da država brez nadaljnih težkoč lahko na razpolago in sicer s posredovanjem kreditnih zadrug. Država naj nakaže omenjeni znesek po običajni obrestni meri Narodni banki in kreditnim zadrugam, ki ga bodo dale naprej trgovskim krogom po 10 odstotkov letnih obresti. Te dni se bodo vršila tozadevna pogajanja s finančnim ministrom.

Sladkor. V preteklih dneh se sladkorni trg ni poživil. Notacije trga v Newyorku so šle skoraj vsak dan malo nazaj. Vzrok slabe kupčije je slaba prodaja belega sladkorja na vseh prodajnih trgih. Kot posebno nezadovoljiv označajo položaj na londonskem trgu, kjer sta slaba prodaja in konkurenca tovarn sladkorne pese povzročila, da je morala neka velika londonska rafinerija obrat ustaviti. Neugodni položaj ni označen po produkcijski, temveč po prodajni krizi. Splošno pa mislijo, da ta položaj ne bo dolgo časa trajal in je presojanje za poznejše kljub neugodni sedanjosti precej zaupno. Seveda pa obstojajo še zmeraj nevarnosti, za producente namreč; tako na primer morebitno rizirjenje pridelka v Evropi, veliki pridelek na Javi, zastoj prodaje vsled nemirov na Kitajskem itd. Vse to se bo lahko javilo že v par mesecih.

Glede razsežnosti letošnjega sladkornoposnega pridelovanja še ni nobenih podatkov. Ameriške tvrdke govorijo o 10-odstotnem povišku sladkornoposnega areala v Evropi, a vse to so samo prazne domneve. O carinskem vprašanju na Nemškem smo že pisali. Vidne sladkorne zaloge na koncu leta 1926 so bile v najvažnejših evropskih deželah sledeče (priključimo še l. 1924 in l. 1925) v tonah:

	1924	1925	1926
Nemčija	977.000	1.207.000	1.162.000
Čehoslov.	764.000	927.000	605.000
Poljska	242.000	295.000	298.000
Francija	469.000	489.000	550.000
Belgija	228.000	223.000	137.000
Holandska	195.000	161.000	238.000
Anglija	170.000	447.000	364.000

Industrija.

Letni zbor Centrale industrijskih korporacij se vrši dne 24. t. m. v Beogradu. Na letnem zboru poda tajništvo poslovno poročilo za preteklo leto. Hkratu se bode razpravljalo tudi o drugih aktualnih gospodarskih vprašanjih.

LISTEK.

Dragan Miličević:

Vpliv vasi na gospodarsko življenje mest v Južni Srbiji.

(Nadaljevanje.)

Ta izguba najmočnejših in najboljših predstavnikov mestnih pridobitnih skupin in ta padec cen neprimičnin v mestih sta postala še občutnejša vsled naglega odhoda Muslimanov iz mestnih in seljaških naselbin. Iz istih razlogov, povsem verske narave, radi kojih svojčas niso bili v stanu ostati pod krščanskim režimom v Srbiji, Grčiji in pod Avstrijo, so začeli Muslimani zapuščati Južno Srbijo, čim so zaznali, da jim Turčija odpira svoja vrata.

Od grškega vojnega poraza v Mali Aziji l. 1922 pa doslej, dokler ni postal Kemal Paša s svojimi svobodnimi reformami za naše konzervativne Muslimane hujši strah nego kristjani, napenjali so vse sile, da preidejo v osmansko podaništvo.

Njihovo izselitev iz Južne Srbije so kristjani v prvem trenutku pozdravili z navdušenjem. To razpoloženje je bilo pravzaprav odmev tradicionalne verske

in plemenske nestrpljivosti, v kolikor je za poslednjo bilo mesta in razloga. Od uradne strani so bile dane ugodnosti onim, ki so se hoteli izseliti. Kot posledica tega pokreta so postala mnoga sela pusta in prazna, mesta pa so naglo izgubila velik del prej turške atmosfere.

In tedaj je nenadoma nastopil zanimiv preobrat. Mesta in njih krščanski prebivalci so se začeli zavedati, da z odhodom Muslimanov občutno izgube. Mesta ostanejo brez prebivalcev, ki so bili kot davčni obvezanci in konzumenti sestavni del državnih in gospodarskih dohodkov; kristjani so razumeli, da morajo z odhodom Muslimanov prevzeti nase velik del davčnih in občinskih bremen, ki so jih izseljenci preje plačevali. Tako je kriza poljedelstva, trgovine in konsuma, povzročena z odhodom Muslimanov iz mest, prinesla v popolnoma nacionalistično pojmovanje strujo hladne materialistične presoje.

V teku razvoja teh dveh dogodkov počne se udeleževati vpliv sela na gospodarsko življenje mest. Udeleževal se je na naslednji način: Čim bolj so mesta izgubljale svoje krščanske pridobitnike in muslimanske prebivalce, in čim bolj so cene nepremičnin padale, tem pogostejše se je pojavljali seljak kot kupec za zapuščene in cenene hiše po mestih. S pomočjo dohodkov, ki so mu jih dale dobre žetve, s povoljno konjunkturo cen

poljedelskih in živinskih produktov je bil seljak v stanu, da se je lahko in hitro preselil v mesto. Kakšen obseg je ta preokret zavzemal, se lahko brez posebnega truda ugotovi, če se pri posetu južnosrbskih mest poda v staroturška predmestja. Celo Skoplje, ki je s premaknitvijo meje proti Grški, Albaniji in Bolgariji pridobil največ, mesto, ki je postalo center celega juga in ki ni samo v vsakem pogledu nadkrililo Bitolj, temveč se tudi s Solunom bori za gospodarsko hegemonijo, ceio to Skoplje je sprejelo v svoja predmestja znatno število seljaškega življenja, posebno iz Skopske Črne gore.

Seljaki so torej ponekod več, drugod manj izpopolnili vrzeli v sestavi nacionalnega življa mest na ta način, da so se naselili v izpraznjene hiše. In ta pokret, izzvan po nepredvidenih in naglih izpremembah, prinesel je seboj novo stanje, ki tvori iz ekonomsko-socialnega stališča in za bodočnost mest in južne Srbije resen problem.

Mesta so z dotokom seljaškega življa postala v gotovi meri velika sela. To zlasti manjša mesta, oddaljena od železniških prog. Seljaški došleci, nepravilni za mestno gospodarstvo, so se, ko so postali meščani, zopet oprijeli posla, s kojimi so se preje bavili. To se pravi, da oni i nadalje sejejo žito, mak, tobak in drugo, samo s to razliko, da po-

lja za obdelavanje kupujejo ali jemljejo v zakup v bližini mesta. Sicer pa jih bližina starega mestnega življa vsled nekdanjih stikov in pa šole (to velja zlasti za mladino priseljencev) tira, da širijo krog svojih potreb in osvajajo navade, ki so jim bile, ko so bivali na selu, tuje.

To vse bi morda ne bilo razlog za skrbi iz občega narodnega stališča, če ne bi bile temeljne stroke gospodarske delavnosti v poslednjih letih prišle v resno krizo. Kakor znano so v teku zadnjih dveh let padle cene skoro vseh agrarnih produktov. To seveda tudi v Južni Srbiji in tam se to v znatni meri občuteva. Posledica tega je, da je padla konzumna moč sela in tako je prišel v trgovino zastoj. Z zastojem v trgovini je odpadla možnost, da se tvori nov podmladek v mestnem gospodarstvu. Ni čudo, da se pri teh prilikah seljak, ki se je naselil v mestu, nahaja v težkem in nevarnem položaju. Njegovi proizvodi so se pocenili; njegovo življenje v mestu zahteva stvarno večje izdatke, nego jih je imel pred preselitvijo tjakaj; njegove sposobnosti, da se loti kakega drugega posla, trgovskega ali obrtnega, so minimalne, ker ni ranje dovolj izobražen. Zategadelj nastopa nevarnost, da postanejo ti novi meščani največji reveži in breme mestnih občin.

(Dalje prih.)

Produkcija piva v Plznu. Plzenske pivovarne so producirale v letu 1926. (1925.) 1,036.785 hl (1,028.585 hl) piva.

Produkcija Rumunije. Lani so proizvedli v Rumuniji 3,200.000 ton petroleja. Premoga so producirali 2,928.000 ton, in sicer na Erdeljskem (Transilvanija) 2,126.000 ton, v stari Rumuniji 400.000 in v Banatu 312.000 ton. Pšenice so pridelali 300.000 vagonov, koruze 516.000 vagonov, ječmena 168.000 vagonov, ovsu 116.000 vagonov. Zanimivo je, da je Rumunija na petroleju bolj bogata kot na premogu.

Ogrske industrijske obligacije. V svrhu dobave potrebnih kreditov za ogrsko industrijo so nameravali ustanoviti na Ogrskem banko, ki bi izdajala industrijske obligacije. Ta načrt so sedaj opustili in so sklenili, da naj se izdajajo industrijske obligacije s pomočjo ameriškega konsorcija na ameriškem denarnem trgu. Pogajanja s člani ameriškega konsorcija so že v toliko uspela, da bo prišel sedaj zastopnik konsorcija v Budimpešto, pogajati se o podrobnostih. Kredite bodo dajali po izredno nizki obrestni meri.

Denarstvo.

Španska banka. Španska vlada je dovolila španski banki zvišanje glavnice od 150 milijonov peset najprvo na 175 milijonov, po preteku petih let pa na 250 milijonov. Dalje določa novi dogovor, da mera biti obtok bankovcev do višine 4 milijard krit s 40 odstotki v zlatu in s 50 odstotki, če bi obtok bankovcev preoračil znesek štirih milijard. Slednjič mora zaprositi banka vlado za izrecno dovoljenje, če hoče zlato zalogo znižati tudi za najmanjši znesek.

Obrestna mera v Avstriji. Sedaj se je izvršilo že napovedano znižanje obrestne mere v Avstriji, na 6 odstotkov. Razmere na denarnem trgu so se tako spremenile, da je tozadevni sklep upravnega sveta Avstrijske Narodne banke razumljiv samoobsebi. Napetost med zasebno obrestno mero, ki je padla na 5 in en četrt odstotka, in med oficijelno obrestno mero 6 in pol odstotka je bila prevelika. Na drugem mestu omenjeno znižanje obrestne mere Francoske banke je bilo za odločitev Avstrijske Narodne banke gotovo neodločilno. Na seji upravnega sveta se je obenem ugotovilo, da znaša čisti dobiček banke 8 in pol milijona šilingov in bodo predlagali 10 in pol odstotno dividendo. Občni zbor bo 17. marca t. l.

Francija in krediti v Ameriki. Ameriški zakladni urad je objavil izjavo, da nima vlada Zedinjenih držav nikakšnega ugovora proti prodaji francoskih vrednot ali pa proti posojilom francoskih mest in industrijskih ali pa katerikoli drugih družb na ameriških tleh, če se to izvrši zasebno in ne po javnem razpisu. To izjavo je povzročil članek lista »New-York Times«, ki je pisal, da gre ameriški kapital v velikih množinah v Francijo, čeprav po ovinku preko nevtralnih denarnih trgov. List je opozarjal zlasti na slučaj, ko so ameriški bankirji na Holandskem prevzeli velike množine pred kratkim izdanega posojila mesta Pariz. Te obligacije so šle nato v New-Yorku od bankirja do bankirja. List je slednjič pristavil, da je v U. S. A. spraševanje po francoskih vrednotah zelo živahno. Na vsa ta izvajanja je nato zakladni urad odgovoril, da je sicer prepovedano javno kreditiranje državam, ki še niso uredile svojih dolžnih obveznosti do Amerike, da je pa zasebno kreditiranje itd. brez vsake ovire dovoljeno. Vidimo zlasti, kako zelo Amerikanci Franciji zaupajo, kar ji bo ob sedanjih stabilizaciji franka seveda še prav posebno prav prišlo.

Ogrska Narodna banka. Pričeli so bilanco Ogrske Narodne banke. Izkazuje 240.6 milijard kron čistega dobička, kar je več kot 11 milijonov zlatih kron. To je pa 35 odstotkov delniške glavnice, ker ima banka 30 milijonov zlatih kron glavnice. Režijski stroški znašajo 87.7 milijard, tako da dosega preostali čisti dobiček približno dvojni znesek stroškov. Največ dobička je dala menična in devizna kupčija.

Obrestna mera na Francoskem. Banque de France je znižala obrestno mero od 6 in pol na 5 in pol odstotka. Glavni vzrok je bil ta, da se trgovini položaj olajša; dalje je bilo treba podpreti ve-

selje za podpisovanje konsolidacijskega posojila, ki bo v kratkem izdano. Pariška borza je odgovorila na znižanje obrestne mere z hausse v vseh vrednotah, ki imajo trdne obresti, francoski državni papirji in obligacije so šli zelo kvišku. Izkaz Francoske banke beleži znižanje predjemov državi za 650 milijonov frankov, zvišanje obtoka papirnatega denarja za 453.98 milijonov frankov in zvišanje kovinskih in deviznih zneskov za 39 milijonov. Zadnje znižanje obrestne mere na Francoskem se je izvršilo tik pred Božičem leta 1926.

Nemška banka in anatolske železnice. V dveh dneh so akcije Nemške banke na berlinski borzi poskočile za 15 odstotkov. To spravljajo v zvezo z ugodnim potekom pogajanj o odkupu anatolskih železnic po Turčiji. Ureditev tega vprašanja, ki se vleče že toliko časa, je sedaj menda že sklenjena, treba je urediti samo še malenkosti. Za Nemško banko bi pomenilo to velik dobiček in računijo že z zvišanjem njene dividende na 12 odstotkov.

Poljski državni dolg. Statistični urad v Varšavi je sestavil natančno statistiko o poljskem državnem dolgu. Vidimo sledeče: Ameriki dolguje Poljska nad 237 milijonov dolarjev, Franciji nad 1.048 milijonov frankov, Angliji 4,837.000 funtov, Italiji 455 milijonov lir, Holandski 8,610.000 holandskih goldinarjev, Norveški 20 milijonov norveških kron in 1,477.000 angleških funtov, Danski 424 tisoč danskih kron, Švedski 6,256.555 švedskih kron in Švici 89.000 švicarskih frankov. Dalje odpade na Poljsko iz dolga bivše avstro-ogrske monarhije 66 milijonov 618.000 goldinarjev in 22 milijonov 198.000 zlatih kron. Obrestninski notranji državni dolgovi znašajo 9,349 milijonov poljskih mark, ca 121 milijonov zlotov, 43 milijonov zlatih frankov in 1,332.000 dolarjev; neobrestni notranji državni dolgovi pa 49,186.000 zlotov. Na drugem mestu poročamo, da najema Poljska v Ameriki nov dolg v znesku 200 milijonov dolarjev.

Promet.

Promet po sušskem prekopu v l. 1926. (1925.). V l. 1926. (1925.) se je prevozilo po sušskem prekopu 26.06 (26.76) milijonov ton blaga na 4980 (5537) ladjah.

Tarifne izpremembe v trgovski pogodbi z Avstrijo. Avstrijsko zunanje ministrstvo se je obrnilo na našo vlado, da se izprememijo nekatere tarifne postavke v trgovski pogodbi. Ministrstvo trgovine in industrije proučava sedaj predloge avstrijske vlade, nakar v najkrajšem času zavzame stališče glede njih tudi naša vlada.

Ekspresni blagovni promet med Rusijo in Nemčijo. Med Rusijo in Nemčijo obstoji od 15. julija 1925 direktna tarifa za ekspresni blagovni promet. Zlasti važne so zveze z Baku'jem in Tiflisom, ki omogočijo hitro pošiljanje blaga tudi v Perzijo; dalje pa zveza z Vladivostokom, ki omogoči brzovozni promet s Kitajsko in Japonsko. Dočim traja vožnja z ladjo šest do osem tednov, pride blago po železnici že v ca 14 dni na določeno mesto.

Nemški zračni promet 1926. O zaključkih nemškega zračnega prometa v letu 1926 poročajo, da je znašala poleti prevožena zračna pot 20.480 km, pozimi prevožena pa samo 8152 km. Število potnikov se je napram letu 1925. pomnožilo za ca 50% in je znašalo 56.168 oseb. Blagovni promet je dal 642.464 kilogramov, kar znači napram prejšnjemu letu prirastek 115%. Zračna pošta je dala 302 t, za 86% več kot v letu 1925. Torej prav ugoden razvoj.

Ogrske železnice. Komisija industrijske zveze je študirala položaj ogrskih državnih železnic in je izdelala obširen rekonstrukcijski načrt. Zveza industrijecevi pravi, da so ogrske državne železnice v izredno slabem stanju in da zahteva interes skupnega gospodarstva njih temeljito rekonstrukcijo. Sicer bo ta zahtevala velikih investicij, a investicije bodo prišle splošnemu gospodarstvu v prid in te investicije so od vseh letošnjih najbolj važne in najbolj potrebne. Le s pomočjo investicij bo mogoče ogrske državne železnice dvigniti in napraviti iz njih moderno prometno sredstvo, ki bo kos zahtevam gospodarstva. Brez rekonstrukcije ogrskih državnih železnic ni mogoče pričakovati ozdravljenja ogrskega gospodarstva.

RAZNO.

† **Trgovski akademik Vaso Kostevc.** Obitelji uglednega ljubljanskega veletrgovca g. Ivana Kostevca je prizadela usoda krut udarec. Nenadoma jo je oropala nadebudnega in ljubljene sina Vase. Prav v dobi, ko je že v trgovski akademiji pokazal, da bo vreden naslednik svojega očeta, ga je smrt na zavraten način iztrgala iz naročja obitelji, ki ga je oboževala. Težko prizadetemu g. Kostevcu in njegovi obitelji naše iskreno sožalje.

Borza dela v Mariboru. Od 30. januarja do 5. februarja t. l. je iskalo dela 77 moških in 52 ženskih oseb; delo je bilo ponujeno 37 moškim in 40 ženskim oseb, dobilo pa ga je 30 moških in 23 ženskih oseb, odpadlo jih je pa 14 moških in 59 ženskih in odpotovalo jih je delo si iskal 17 moških in 5 ženskih oseb.

Pri borzi dela v Mariboru dobi delo: 10 hlapcev, 24 viničarjev, 15 majarjev, 1 sedlar, 1 pek za izdelovanje keksov, 2 trgovska polnika, več vajencev (ključavničarske, mlinarske, mizarske obrti ter trgovske stroke); 16 kmečkih dekel, 4 sobarice, 10 služkinj, 7 kuharic, 2 strojni pletilki, 2 gospodinj, 1 vzgojiteljica, 1 gost. kuharica, 2 varuški, 4 postrežnice, 4 pomožne delavke, 2 perici, 1 nafakarica, 1 šiviljska vajenka.

Zahteve dunajskih hišnih posestnikov. En del organiziranih hišnih posestnikov v Avstriji zahteva od svojih najemnikov od 1. marca t. l. dalje 2000 kratno predvojno najemnino. Najemnike, ki bi plačevali od tega časa manjšo najemnino, nameravajo posestniki tožiti za doplačilo.

Naraščanje brezposelnih v Franciji. Sredi novembra 1926 je bilo po uradnih podatkih v Parizu samo 450 delavcev brez posla. Po najnovejših ugotovitvah je to število do 1. februarja 1927 naraslo na 40.000, komunistične organizacije pa cenijo število brezposelnih celo na 120 tisoč oseb, ker šlejejo za brezposelne tudi delavce, ki so zaposleni samo en del delovnega časa. Najtežje običli kri- zo avtomobilna industrija, ki sama izkazuje 20.000 brezposelnih oseb, nadalje hotelska, oblačilna, mizarska in usnjarska stroka. Vlada in občine izkušajo pomagati z velepozleznimi oddaji javnih del, komunisti pa zahtevajo, da se prično razdeljevali brezposelnim podpore.

Thyssen v Rusiji. V raznih pokrajinah Sovjetske Rusije se mudijo sedaj zastopniki nemškega Thyssenovega koncerna; deloma opremljajo nove rudnike, deloma pa raziskujejo rusko zemljo za njenimi rudniškimi zakladi. V kotlini Donca napravljajo in urejajo nove rudnike, v Turkmenistanu in Uzbekistanu (Ruska Centralna Azija) iščejo rudnine in premog, da bi eventualno dobili dovoljenje za izkoriščanje. Zdaj se, da imajo ta raziskovalna dela ugoden uspeh, kajti inženirji so začeli že pogajanja z osrednjim odborom rudarjev o sklepanju skupne pogodbe z delavci bodočih koncesij. Centralna sovjetska vlada gre Nemcem zelo na roke; saj pride slednjič vsaka taka nova koncesija tudi Rusiji prav.

Mednarodni lyonski velesejem se je vedno trudil, da omogoči transakcije tudi v najkritičnejših momentih svetovnega gospodarstva. Bil je vedno najboljši vodja trgovcev pri nestalnem tečaju, pri negotovi carini, kakor tudi v težkem trgovskem prometu, ter je bil vedno najtočnejši poročevalec. Lyonski velesejem stalno raste, in to po stremljenju industrijalcev in trgovcev, koji se točno selajajo na tem vsakoletnem gospodarskem zboru. Marca leta 1926 je bilo zastopanih 47 različnih držav. Lyonski velesejem se bo vršil letos od 7. do 20. marca. Na sejmu bodo zbrani produkti iz 20 raznih držav. Našli se bodo dragoceni predmeti iz vseh industrijskih branž: svila in ostala sukna, obleke, kožuhovine, pohištvo, umetnosli, stekla, keramika, parfumerije, igrače, dragulji, avtomobili. Zadržne tehnične novosti bodo na velikem delu velesejma v oddelku za stroje, metalurgijo, orodje, elektriko, gradbe, tehnične proizvode ter za vsa sredstva industrije. Posebej se modra omeniti sekcijo živežev, papirja, pisarniških potrebščin, kakor tudi strojev in vse kmeljske potrebščine. Odbor Lyonskega velesejma (naslov: Hotel de Ville, Lyon) je izdal novo knjigo, koja

vsebuje praktična obvestila o mestu in lyonskem velesejmu. Ta vodič bo poslan na zahtevo brezplačno vsakemu trgovcu. Navesti je treba v katerem jeziku: francoskem, angleškem, španjolskem ali nemškem.

Švedi v Mali Aziji. Švedi so se pogajali s Turki za gradbo železnice med Angoro in Črnim morjem; pogajanja sta vodila Nydquist in Holm. Poluradno se sedaj objavlja, da je bila pogodba v Angori že parafirana. Švedski konzorcij je hotel graditi začetkoma samo 500 km, a se je pozneje zavezal, da bo gradil 1000 km. Dela se bodo pričela v juniju in bodo trajala pet let in pol. Stroški so preračunjeni na 120 milijonov nemških mark. Konzorciju je bilo na tem, da se zlato, ki ga posodi Turčiji za gradbo železnice, dobro naloži, in pa da dobavi švedski gradbeni material. Obrata železnice pa konzorcij noče prevzeti. Turčija dela na vse kriplje, da bi svoje železniško omrežje izpopolnila; večkrat smo že pisali o pogajanjih z Nemci itd. Ravno gradba od Angore do Črnega morja je prav težka in draga.

Drobne vesti. Švicarska trgovina s sirom je danes skoraj izključno v rokah švicarske siarske zveze s sedežem v Bernu. Zadržni kapital znaša 11 milijonov švicarskih frankov. — Ogrska je zvišala uvozno carino za bencin in petrolej, je pa v svrhu pocenitve agrarne produkcije dovolila kmetom gotove uvozne kontingente, za katere ne plačajo nobene carine. — Več mesecev že obravnavajo vprašanje izgraditve pristanišča v Splitu. Morskoprometno ravnateljstvo je dobilo za pristanišča dela znesek 15 milijonov dinarjev. — Položaj na latvijskem trgu surovega masla je prav dober, prodajajo zlasti v Anglijo in Nemčijo. — Latvija se pogaja z Rusijo v enotnih cenah v prodaji lanu. Zadnji naš članek o ruskih obrebnih državah nam je povedal, da je lan tam gori eden prvih pridelkov. — Avstriji hočejo bančno obrestno mero spet znižati, od 6 in pol na 6 odstotkov. Razlagajo si to namero po še nedavnem znižanju z voljo Narodne banke, da ne da ne zgubi odločilnega vpliva na denarnem trgu. Ta nevarnost pa obstoja, ker je likvidnost denarja zelo velika in je zasebna obrestna mera padla že na 5 in en četrt odstotka, torej za več kot 1 odstotek pod bančno obrestno mero. — V januarju je bilo na Dunaju otvorenih 70 poravnalnih postopanj in 16 konkurzov. — V Švici najeto posojilo 150 milijonov švicarskih frankov za francoske državne železnice je dobilo za dvajset kratni znesek podpisov. — Reformirana poštna hranilnica na Dunaju bo začela z delovanjem najbrž 1. marca. — Po poročilu nemškega državnega urada je bilo v januarju na Nemškem 493 novih konkurzov in 93 poslovnih nadzorstev. Odnosni številki za december sta bili 435 in 120.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg, dne 5. februarja 1927. 78 slaninarjev je pripeljalo 285 zaklanih svinj na trg, kjer so prodajali meso in slanino po 10.50 do 25 Din na drobno in po 14 do 17 Din na debelo; pri domačih mesarjih so ostale cene pretečnega tedna. — **Petrutnine** in domačih živali je bilo okoli 600 komadov in so prodajali piščance po 20 do 25, kokoši 35 do 50, race in gosi 40 do 80, purane pa po 80 do 125 Din komad; domače zajce pa po 8 do 25, divje po 30 do 50 dinarjev komad. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice.** Krompirja so pripeljali samo 5 voz, druge zelenjave pa 6 voz na trg, tako da ta trg ni bil prav dobro založen, pa tudi obiskan ne. Cene so bile krompirju 1.75 do 2.25, kislemu zelju 3 do 4, kisli repi 2, sladki repi 2, svežemu zelju 2.50 do 3, maslu 44 do 46, kuhanemu 46 do 48, čajnemu 50 do 56, medu 25 do 30 Din kg; solati endiviji 2 do 3, ohrovtu 1.50 do 2.50, karfiolu 3 do 10, artičokam 3 do 4 Din komad. Mleku 2.50 do 3, smetani 12 do 14, oljenemu olju 26 do 36, bučnemu olju 20 do 25 Din liter. Sadju: jabolkom in hruškam 3 do 12 Din kg, datljem 25 do 35, orehom 10, luščenim 32 do 35 Din kg. Limonam 0.75 do 1, pomarančam 1 do 3 Din komad. Cvetlicam 1 do 6, z lonei vred 15 do 50 Din komad. — **Lonenca in lesena roba:** 1 do 100 Din, brezove metle 2.50 do 6, leseni ročni vozički 100 do 200 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 2. februarja je bilo 7 voz sena in 4 vozovi slame, v soboto 5. februarja pa 18 voz sena in 5 voz slame na trgu. Cene so bile sena 70 do 110 Din, slami pa 50 do 65 Din za 100 kg.

Cene plemenitih metalov v Parizu. V Parizu so se kotirali plemeniti metali, računajoč za 1 kg čistega metala, z dne 8. p. m.: Zlato pri nakupu 16.250 fr.; pri prodaji 17.100 frankov; srebro pri nakupu 440 fr.; pri prodaji 510 frankov; platina pri nakupu 87.000 fr.; pri prodaji 92.000 fr.; iridijana platina 25% 108.000 frankov, iridium 150.000 frankov, srebrni nitrat 349 frankov.

KOVINSKI TRG V ZAČETKU FEBRUARJA.

Položaj na ameriškem kovinskem trgu se je v zadnjem času bitveno poslabšal, cene so zelo neenakomerne in kažejo padajočo tendenco. Koncesije v cenah jekla, ki so jih morali proizvedenci dovoliti, znašajo 2 do 3 dol., kakršen je pač material. Povprečno produkcijo ameriške industrije cenijo na 77 odstotkov kapacitete. Povpraševanje na železnem trgu je nekoliko boljše, a so tudi tam padle cene za 2 dol. pri toni.

Bodočnost evropskega železnega in jeklenega trga vidijo v temnih oblakih. V zadnjem času prinaša evropsko časopisje vesti o diferencah v zapadnoevropskem jeklenem kartelu. Zlasti veliko komentirajo izjave generalnega ravnatelja Pavla Reuscha, ki jih smatrajo za nekakšno poluradno izjavo nemške kovinske industrije. Reusch pravi, da je vodila nemška industrija v preteklih letih na najrazličnejših poljih mednarodna gospodarska pogajanja in da je šla s stališča,

da ji bo mednarodno skupno delo zboljšalo zunanepolitični položaj. Skušnje zadnjih tednov so pa žalibog pokazale, da se to upanje ni uresničilo in se bodo morali Nemci resno vprašati, ali je sedanji čas pripraven, da vztrajajo na započetem potu; zlasti še, ker se javljajo v Nemčiji glasovi, ki govorijo za preklic dosedanjih mednarodnih pogodb. Nemška industrija se v jeklenem kartelu ne počuti dobro; njena produkcija je dosegla v decembru visoko višino in je delala veliko koncernov s polno kapaciteto, kljub 20 odstotni produkcijski omejitvi, ki jo je določil mednarodni jekleni kartel. Ta okolnost nam razkloži nezadovoljnost nemških producentov s produkcijsko omejitvijo, ki jo je ukazal jekleni kartel za prvo četrtletje 1927. Dalje je treba pomisliti, da morajo člani kartela za vsako čez kvoto producirano tono plačati 4 do-

larje; na ta račun so plačali Nemci v zadnjih dveh mesecih preteklega leta lepo vsoto 2.700.000 dolarjev. Na evropskem trgu je sedanji položaj za nemške tovarne zelo ugoden, in ni čudno, da se slišijo na Nemškem glasovi o preklicu pogodb. Pripomnimo še, da se more kartel odpovedati 1. aprila na tri mesece, torej do 30. junija, če se ne bo sklenila nemško-francoska trgovska pogodba; sicer se pa more kartel odpovedati šele v začetku leta 1929 na eno leto.

Cene na evropskem eksportnem trgu kažejo zmeraj navzdol idčo tendenco in so se zaključile kupčije pri tehle notacijah: železo v palicah 5/3, surova pločevina 6/10, srednja 7/5, fina 9.

Na evropskem eksportnem trgu angleška konkurenca še ne pride v poštev. Na Angleškem so cene zmeraj na isti višini, ker je koks slejkoprej drag. Producenti opozarjajo na to dejstvo in pravijo, da ne morejo iti s cenami dol. Na domačem trgu je notiral Cleveland št. 1 90 šilingov, št. 3 85, št. 4 pa 84. Surovega železa zelo primanjkuje, ker jeklarne vsi produkcijo same popolnoma porabijo. — Francoski konsum ni zadovoljiv, povpraševanje je v vseh vrstah slabo. Splošno so pričakovali, da bodo cene surovega železa znižali, pa jih niso; producenti so sklenili, naj ostanejo cene nespremenjene. Domače cene so bile v začetku februarja sledeče: železo v palicah 600 do 650 frankov, surova pločevina 800 do 850, srednja 100 do 1050, fina 1200 do 1250 frankov. Tudi francoske eksportne cene se gibljejo na nižjem nivoju; pa prihaja vseeno le malo naročil. Izvoz surovega železa iz Francije je znašal v preteklem letu 2.019.000 ton, izvoz tračnice 322.000 ton. — Belgijski trg je bil v zadnjem času

precej slab, močno se javlja nemška in francoska konkurenca. — Na luksemburškem trgu opazujemo poslabšanje eksportne konjunktura, cene gredo polagoma navzdol. — Cene, ki jih je določila nemška zveza surovega jekla za februar, so v primeri z zadnjimi notacijami deloma veliko nižje. Podamo jih (v oklepaju cene prejšnjih mesecev): železo v palicah 112 mark (112), surova pločevina 127 (132), srednja 140 (145) itd. Razvoj kupčije na nemškem domačem trgu je slejkoprej ugoden, in prav tako tudi eksportna trgovina. — Na češkoslovaškem niso pretekli tedni prinesli nobene bistvene spremembe. — Poljaki se bodo najbrž vendarle odločili za vstop v kartel; v primeri z njih zahtevami je njih realna trgovina le premajhna.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. februarja t. l. ponudbe za dobavo 16 m³ mehkih desk za dobavo 2000 m³ tolčenega gramozja; do 11. februarja t. l. za dobavo 250 kg azbestnih vrvic, za dobavo 150 kg gostilnih plošč, za dobavo 10 ton bukovnega oglja; do 14. februarja t. l. pa za dobavo 30 stranišnih lijakov iz litega železa. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. Direkcija državnega rudnika v Zabukovici pri Celju sprejema do 17. t. m. ponudbe za dobavo 120 m³ janskega lesa. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 17. februarja t. l. ponudbe za dobavo 130 m³ janskega lesa. — Predmetni oglasi so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Sprejme se KORESPONDENT

popolnoma več lesne stroke, poleg slovenskega tudi italijanskega, nemškega ev francoskega jezika s primerno trgovsko izobrazbo in prakso v večji lesni industriji s pisarno v Ljubljani. Ponudbe z navedenim popisom izobrazbe, dosedanje skušnje in zaposlitve z i pričeva i. navedbo referenc in službenih zahtevkov, na upravo tega lista. Nastop čimpreje.

LYONSKI VELESEJEM

od 7. do 20. marca 1927.

20 d žav razstavi: vse izdelke sodobnega okusa vse tehnične novosti.

Splošni katalog se razpošilja proti plačilu 10 fr.

Zahtevajte trgovsko vstopnico, katere vam nudi prost vstop v velesejmsko palačo, ter si rezervirajte prenočišča vnaprej. Državna železnica kraljevine S. H. S. da vsem trgovcem kateri posetijo Lyonski velesejem 50% popust na običajne cene. (Povpraša se na postajah.)

Obrnite se: Foire de Lyon, Service Publ. LYON hotel de Ville.

ali pa na gosp. ANDRE ANDRIĆ, Beograd, Žička 8a.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je zapustil naš nadvse ljubljeni

VASO

trgovski akademik.

K večnemu počitku smo ga spremlili v nedeljo, 6. februarja 1927 ob 1/5 uri popoldne iz sanatorija „Leonšče“ na Stari polji št. 2 na pokopališču k Sv. Križu, kjer smo ga položili v rodniško grobnico.

Prosimo tihega sožalja

LJUBLJANA, dne 5. februarja 1927.

Ivan in Luiza Kostevc, starši, Breda in Peter, sestra in bratec in osalo sorodstvo.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

Lesna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom. Ceniki na razpolago!

Najboljši šivalni stroj in kolo

je edino le

na dom, obrt in industrijo v vseh opremlj.

Istotam plešilni stroj DUBIED

Pouk v vezanju in strožen.

Večletna garancija

Delavnica za popravila.

Nizke cene, tudi na obroke.

Josip Petelinc

Ljubljana

glavni Pražarskega spomenika.

TRIKO PERILO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za solanje in lovcu, dežniki, klopi, šifoni, žepni robci, pelice, vilice, noži, likarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri trvdki

Josip Petelinc

Ljubljana blizu Pre-ernovega spomenika.

Najnižje cene! Na veliko in malo!

Prvorazredni parni mlin v Sl-voniji

išče zastopnika

ki je v stanju položiti jamstvo. Ponudbe pod št. „P. 435“ na Interreklam d. d. Zagreb 1-78

Prvorstni, dobro vpeljani, kavcije zmožni
zastopnik

za mlinske proizvode in žito za Gorenjsko in Dolenjsko, iš e se za neki veliki banatski mlin. Ponudbe posloti pod „Moko in žito 1927“ na Aloma Company, Ljublj na. Čačkarjevo nabrežje 1.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna posrežba! Zahtevajte cenike

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin.

Lesna knjigovodstva

TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statuta, vabila, letake, lepake, posetnice i. t. d.

TELEFON ŠT. 552